

Pakalpojumu sniedzēji var informēt personas par pienākumiem, nevis pieprasīt rakstisku apliecinājumu

Publicēts: 02.06.2020.

Ziņas

Pēc valdības pieņemtā lēmuma, sākot ar 2020.gada 12.maiju tiek samazināti Covid-19 pandēmijas ierobežošanas pasākumi, paredzot pakāpeniski atjaunināt pakalpojumu sniegšanu klātienē.

Pakalpojumu sniedzēji (valsts iestādes, privātas kompānijas, organizācijas) ar mērķi pasargāt savus darbiniekus un klientus, bieži vien vēlas iegūt informāciju vai klients/apmeklētājs nerada paaugstinātu infekcijas risku. Katra organizācija pielieto savu metodi, daži aptaujā klientu pirms pierakstīšanas un pakalpojuma sniegšanas klātienē, daži prasa rakstiskus apliecinājumus vai arī apstiprinājumus elektroniskajā sistēmā par personas veselību (persona paraksta to un norāda savu vārdu un uzvārdu) u.tml. Saņemot rakstiskus apliecinājumus, pakalpojumu sniedzējs sāk apstrādāt personas datus (kurus tas nebūtu apstrādājis, ja nebūtu ņēmis apliecinājumus).

Datu valsts inspekcija norāda, ka informācijas par personas veselības stāvokli (ir inficēta ar noteiktu vīrusu vai nav) vai atrašanos ārvalstīs vākšana, iekļaušana dokumentos un pēc tam lietvedības sistēmā (kartotēkā) vai šādas informācijas glabāšana elektroniskajā sistēmā ir personas datu apstrāde. Šādai personas datu apstrādei saskaņā ar Vispārīgās datu aizsardzības regulas 6.pantu ir jābūt tiesiskajam pamatam (normatīvais akts, sabiedrības intereses, personas vitālās intereses, juridiskais pienākums, līgums, leģitīmas intereses, piekrišana). Turklāt ir jāizvērtē, vai veicamā personas datu apstrāde tiešām sasniedz konkrēto mērķi, piemēram, ierobežot Covid-19 infekcijas izplatību.

Viens no principiem, bez kura nav iedomājama personas datu apstrāde, ir nolūka ierobežojuma princips. Tas nozīmē, ka nedrīkst ņemt vairāk informācijas, kā nepieciešams mērķa sasniegšanai. Šī patiesība ir jāievēro gan ārkārtējās, gan arī ikdienišķu apstākļu motivētas personas datu apstrādes veikšanā.

Praktiski tas nozīmē, ka ikvienam, kurš plāno sākt apstrādāt personas datus, ir jāapzinās mērķis, kura sasniegšanai dati nepieciešami, un jāsaprot, kāds informācijas apjoms nepieciešams, lai mērķi sasniegtu. Un pirms personas datu apstrādes uzsākšanas ir jāatbild uz jautājumiem "kāpēc personas dati tiek vākti?", "kādam nolūkam tie tiks izmantoti?" "kā personas datu apstrāde palīdzēs man sasniegt mērķi?"

Personas datu aizsardzības normatīvo ietvaru Latvijā nosaka Vispārīgā datu aizsardzības regula, atbilstoši šim normatīvajam aktam apstrādāt informāciju par personu veselību drīkst tikai Vispārīgās datu aizsardzības regulas 9.pantā noteiktā kārtībā. Pirms apstrādes uzsākšanas nepieciešams saprast, vai tā būs pamatota. Inspekcija, izvērtējot normatīvo aktu regulējumu, nevar izdarīt secinājumu, ka personas datu apstrāde, ņemot no pakalpojuma saņēmēja (apmeklētāja) apliecinājumu par to, ka viņš/viņa nav bijis ārvalstīs, nav inficēts vai nav kontaktpersona, var sasniegt mērķi – ierobežot Covid-19 infekcijas izplatību. Līdz ar to šādai personas datu apstrādei šobrīd nav tiesiska pamata.

Ministru kabineta 2020.gada 12.marta rīkojuma Nr.103 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" 4.12.punkts nosaka konkrētus pienākumus personām, kas ir inficējušās, to kontaktpersonām un personām, kas atgriezušās no ārzemēm (izņemot Lietuvu un Igauniju).

Personām, kas ir ieradušās no ārzemēm (izņemot Lietuvu un Igauniju), kuras Slimību profilakses un kontroles centrs ir noteicis kā Covid-19 infekcijas slimības kontaktpersonas, kurām apstiprināta Covid-19 diagnoze un kuru veselības stāvoklis pieļauj ārstēšanos mājās, ir noteikti no Ministru kabineta 2020.gada 12.marta rīkojuma Nr.103 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" (turpmāk – Rīkojums) izrietoši pienākumi. Atbilstoši pienākumiem, kas noteikti Rīkojuma 4.12.1., 4.12.2, 4.12.3. apakšpunktā, minētajām personām nav tiesību saņemt iestādes pakalpojumu klātienē. Šobrīd tiek izstrādāts likumprojekts "Covid-19 infekcijas izplatības

pārvarēšanas likums”, kas arī noteiks attiecīgo regulējumu.

Personām, kuras Slimību profilakses un kontroles centrs ir noteicis kā Covid-19 infekcijas slimības kontaktpersonas un personām, kurām apstiprināta Covid-19 diagnoze un kuru veselības stāvoklis pieļauj ārstēšanos mājās, pirms pakalpojuma pieprasīšanas un saņemšanas no pakalpojuma sniedzēja, kā arī jebkura tieša fiziska kontakta ar citu personu ir pienākums informēt pakalpojuma sniedzēju par inficēšanās risku.

Ņemot vērā minēto, prasīt personām apliecinājumu vai apstiprinājumu tam, ka viņi nav bijuši ārvalstīs vai nav saslimuši ar Covid-19, nav tiesiska pamata un nepieciešamība.

Ja pakalpojuma sniedzējs vēlas un uzskata to par nepieciešamu, tas var sasniegt mērķi – ierobežot Covid-19 infekcijas izplatību – nevis, ņemot apliecinājumus no personām, bet informējot personas par viņiem noteiktiem pienākumiem, ņemot vērā Ministru kabineta pieņemtus lēmumus un normatīvo aktu regulējumu.

Personu informēšanai var ievietot informāciju mājaslapās, izvietot pakalpojuma sniegšanās telpās u.tml.

Norādām, ka informēšanas pasākums ir brīvprātīgs pasākums. Pakalpojumu sniedzēji var to veikt, lai vērstu apmeklētāju uzmanību uz katras personas pienākumiem, iespējami mazinot negodprātīgo personu rīcību, kuras apzināti neievēro pašizolācijas noteikumus.

Datu valsts inspekcija informē, ka ierosinājums informatīvajam materiālam atrodams <https://www.dvi.gov.lv/lv/covid-19/>

<https://www.dvi.gov.lv/lv/pakalpojumu-sniedzaji-var-informet-personas-par-pienakumiem-nevis-pieprasit-rakstisku-apliecinajumu>